

นายอนันต์ วัฒนานิก

นายอนันต์ วัฒนานิก

มัลลิกา คณารักษ์ เรียบเรียง

ออกอากาศเสาร์ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๗

เสาวลักษณ์ อาทลี อานออกอากาศ

วันนี้ทางรายการใคร่จะเสนอประวัติบุคคลที่เชี่ยวชาญเรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้าน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะเรื่องประเพณีวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมภาคใต้ ท่านผู้นั้นคือ นายอนันต์ วัฒนานิก

นายอนันต์ วัฒนานิก เป็นบุตรของหลวงสาครราชธานี ซึ่งมีตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของพระยาเมืองตานี เกิดเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๕๘ ที่จังหวัดปัตตานีนับถือศาสนาพุทธ มีพี่น้องที่ยังมีชีวิตอยู่ขณะนี้ ๔ คน มีบุตร ๕ คน เป็นผู้ชาย ๒ คน และผู้หญิง ๓ คน

การศึกษาสำเร็จวิชาชีพประโยคครูมูล ประโยคครูพิเศษประถม (พ.ป.)

เริ่มรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ต่อมาสอบคัดเลือกบรรจุเป็นข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ กองกลางสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ

นายอนันต์ วัฒนานิก เป็นผู้ที่สนใจในเรื่อง วัฒนธรรมพื้นบ้านของเมืองปัตตานี โดยได้ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอทุกครั้งที่ว่างหรือมีโอกาสโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่ไปรับราชการ ในตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ ที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ได้ค้นคว้าศึกษาอย่างจริงจังจนได้ข้อมูลมาเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา วิชาคติชาวบ้าน ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาวไทยมุสลิมทางจังหวัดชายแดนภาคใต้มากมายหลายเรื่อง อาทิเช่น

ตำนานวัฒนธรรม โดยได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง

ก. ด่านประวัติศาสตร์ ได้ศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์เมืองตานี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

— ประวัติเมืองตานีทั้งในภาคภาษาไทยและภาษามลายู

- ทำนानเมืองในรูปของเอกสาร และคำบอกเล่า
- นิทานโบราณคดีที่เกี่ยวกับเมืองธานีในอดีตประกอบการศึกษา
- ลักษณะภูมิศาสตร์ท้องถิ่น การปกครอง ความเชื่อ ความเป็นอยู่ของสังคม

ข. ด้านโบราณคดี ได้เก็บรวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์เมืองธานี โดยเก็บรวบรวมโบราณวัตถุจากท้องถิ่นต่าง ๆ ไว้ประกอบการตีความเกี่ยวกับอายุของเมืองธานี การตั้งถิ่นฐานของชุมชนโบราณ ชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมในอดีต ความเชื่อถือ ศาสนา ซึ่งปรากฏเป็นชิ้นส่วนของโบราณวัตถุ โดยคุณอนันต์ วัฒนานิกุล ได้มอบให้แก่ศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน ๗๐ กว่าชิ้น ส่วนที่มอบให้แก่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดสงขลา ก็มีศิวิลิ่งค์และโยนีโบราณ ฯ

นอกจากนี้ยังได้ศึกษาหาแหล่งโบราณสถาน ชุมชนโบราณในจังหวัดใกล้เคียง มียะลา นราธิวาส กล้วย เพื่อเป็นประโยชน์ในการขุดค้น วิจัย เรื่องราวของชุมชนโบราณในดินแดนที่เคยเชื่อกันว่า เป็นขอบเขตแคว้นแคว้นเมืองธานีโบราณ หรือลังกาสุกะ โดยเฉพาะที่จังหวัดปัตตานี ได้สำรวจจัดทำแผนที่สังเขปแสดงแหล่งโบราณสถานและโบราณวัตถุไว้ทุกตำบล

ค. คดีชนวิทยา ได้ศึกษารวบรวมเรื่องราวของชาวเมืองปัตตานีจากอดีตถึงปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวกับ

- ชีวิตความเป็นอยู่ของคน ในเรื่องการเกิด การตาย การสมรส การศึกษา และอาชีพ ฯลฯ
- ความเชื่อ
- การละเล่นต่าง ๆ
- ศาสนา
- ประเพณีดั้งเดิมที่ยังเหลืออยู่ และประเพณีที่สืบเนื่องมาจากศาสนาต่าง ๆ เช่น ศาสนาอิสลาม ศาสนาพุทธ ศาสนาพราหมณ์ และศาสนาอื่น ๆ

ง. ผลงานที่คุณอนันต์ ได้เรียบเรียงเป็นสารคดีเกี่ยวกับเมืองธานีในอดีต ส่วนใหญ่จะเป็นบทความสั้น ๆ โดยได้มอบให้แก่ศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ของมหาวิทยาลัยสงขลา-

นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นผู้นำไปจัดพิมพ์รวม ๑๖ เรื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับ
ศึกษาเรื่องราวภูมิหลังของจังหวัดปัตตานี

นายอนันต์ วัฒนานิกร คงใจไว้ถ้าไม่มีอุปสรรคจะรวบรวมประวัติเมืองตานีให้เป็น
รูปเล่มที่สมบูรณ์ เพื่อให้ผู้ที่สนใจใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลค้นคว้าเมืองตานีให้ลึกและกว้างออก
ไปในทุกแง่มุม

นายอนันต์ วัฒนานิกร เป็นนักโบราณคดี, และเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในเรื่องในวัฒน-
ธรรมประเพณี ของทั้งชาวไทยพุทธ และชาวไทยมุสลิม ที่คนทั่วไปใน ๕ จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ยอมรับและนับถือ มีผู้ไปสัมภาษณ์หาข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน
ของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากท่านอยู่เนื่อง ๆ ซึ่งท่านก็บอกเล่า แนะนำและให้ความรู้
โดยไม่ปิดบัง อันมีส่วนทำให้การศึกษา ค้นคว้า วิจัย เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับคติชนวิทยาถิ่น
ชนบทรอบนิคม ประเพณี ความเชื่อ และวัฒนธรรมพื้นบ้านของ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้
ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นตามลำดับ